

DÉLVÍDÉK

Megjelenik minden nap

8 oldal, ára 10 fillér

Főszerkesztő: Illés Sándor

Politikai napilap
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Zombor, Csihás Benő utca 3.
Telefon: 2-07. Csekkszám: 74.050
Előfizetés egy óra. . . 2.40 P.
Negyedévre 7.- P.

I. évfolyam

Zombor, 1941 július 5, szombat

53. szám

Félmillióra becsülik a szovjet hadsereg halottainak és sebesültjeinek számát

A német és magyar haderő nagy lendülettel tör előre — Az ukrainai kormány elmenekült Kievből — A Szovjet mérgezett élelmiszereket szórt román területekre — Amerika Izland megszállására készül

A moszkvai rádió súlyos utóvédharcokat jelent

Róma, július 4.
Az olasz sajtó megjegyzéseket fűz a honvédezőkar csütörtöki jelentéséhez és megalapítja, hogy a magyar csapatok nagy lendülettel nyomulnak előre a Kárpátokon túl és a dombvidékről a síkság felé haladnak. A terep rendkívül kedvez a védelemnek és a Szovjet az utóbbi év alatt megerősítette úgy a magaslatokat, mint a völgyeket. A magyar csapatok áttörték ezeket az erődöket és akadályt nem ismerve törnek előre. Ez az előretörés annál jelentősebb, mert az oroszok 1914-ben nagy áldozatok árán sem tudták itt áttörni a frontot.

Az olasz sajtó a legnagyobb elismeréssel szól a magyar légvédelemről és leszögezi, hogy a kitűnő magyar légvédelem az utóbbi napokban meggyorsította az ellenség valamennyi támadási kísérletét.

Félmilliónál több orosz halott és sebesült

Berlin, július 4.
A német fővárosba érkező jelentések szerint a német haderő a Jeges tengertől a Fekete tengerig terjedő arcvonal valamennyi szakaszán nagy lendülettel folytatja az előnyomulást és üldözi az ellenséget. List tábornok a déli arcvonalon is megkezdte az előretörést.

A német katonaságnak nagy nehézségeket kell leküzdenie. Az eddigi rekkenő hőséget hideg, helyenként fagyos idő váltotta fel. Vannak helyek, ahol a német csapatok hóviharban nyomulnak előre. Hangoztatják, hogy minden nehézség ellenére is rendületlenül folyik az előretörés úgy a német, mint a magyar csapatok részéről.

A német sajtó foglalkozik Sztalin beszédével és leszögezi, hogy az teljes egészében megerősíti Berlin azon korábbi állítását, hogy a Szovjet készen állt Európa megtámadására. A német külpolitikai levelező azt írja, hogy Sztalin most elárulta magát. Beszédében beismerte, milyen álnok politikát folytatott a Kreml, amely

a német—orosz egyezményvel biztosított másfélévi biztonságot a támadás előkészítésére használta fel. A szovjet politikusok a saját népükkel szemben is ugyanilyen politikát folytatnak. Sztalin cinizmusa nem ismer határt amikor azt követeli, hogy a visszavonuló szovjet csapatok semmisítsenek meg mindent. Tudnia kell Sztalinnak is, hogy ez mit jelent, hiszen az angol blokádnak a lakosság rendelkezésére csak azok az élelmiszerkészletek állnak, amelyekkel saját maga rendelkezik. Sztalin bandaharcra biztatja a lakosságot, noha tudja, hogy ezzel a polgári lakosság saját vesztébe rohan. Moszkva ezzel a beszéddel újból megmutatta valódi arcát. Sztalin kitörő örömmel üdvözölte Churchillt és Rooseveltet, akik kijelentették, hogy hajlandók támogatni a Szovjetet.

Berlinben a szovjet hadsereg eddigi veszteségeit halottakban és sebesültekben több mint félmillióra becsülik, ami azt jelenti, hogy a foglyokkal együtt mintegy 700.000 katonáját veszítette el a háboru első tíz napja alatt a szovjet hadsereg.

Kievből elmenekült az ukrán kormány

Ankara, július 4.
Török hírforrások szerint Ukrajnában helyenként még szívesen védekeznek az oroszok, az egész fronton azonban már visszavonulóban vannak. Kievet közvetlenül veszélyezteti a német előretörés. Az ukrán tanácsköztársaság kormánya már elmenekült az ukrán fővárosból. Ugyancsak ankarai hírek szerint Moszkvá-

ban már nem derülátók a Szovjet urai. Belátják, hogy

a német sikerek közvetlenül veszélyeztetik a szovjet védelmi rendszer három kulcspontját: Szentpétervárt, Moszkvát és Kievet.

A szovjet rádió harctéri jelentésében súlyos utóvédharcokat jelent, amivel beismeri a visszavonulást.

Súlyos nézeteltérések Moszkva és London között a katonai együttműködés körül

Wavellt Moszkvába küldték, hogy irányítsa a szovjet védelmet

Vichy, július 4.
Francia politikai és diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a Moszkvában tárgyaló angol és szovjet katonai bizottságok között súlyos nézeteltérések merültek fel és az angol—szovjet katonai együttműködés máris nagy akadályokba ütközik. Hír szerint az angolok csak hadianyagsegélyt akarnak nyújtani a Szovjetnek, míg Moszkva azonnal katonai segítséget követel.

Hír szerint Wavell, a közelkeleti angol haderő leváltott parancsnokát nem Indiába küldték, hanem Moszkvába, azért, hogy elsimítsa a támadt nézeteltéréseket és irányítsa a szovjet védelmet.

Francia felfogás szerint jelentéktelen az a segítség, amit Anglia és Amerika Moszkvának nyújthat. Az angolok maguk is segítségre szorulnak, míg Amerika csak készpénz ellenében ad hadianyagot a Szovjetnek. Ezenfelül szállítási nehézségek is vannak. Egyetlen kikötő, amelyen keresztül a Szovjetet elláthatnák angol-szász barátai, Vladivoszto, az idevezető ut azonban japán felségvizeket érint.

TOKIÓ A VLADIVOSZTOKI SZÁLLÍTÁSOKRÓL

Tokió, július 4.
Mint a Domei iroda közli, a pénteki sajtókonferencián a japán tájékoztató nem volt hajlandó magyarázatot fűzni a császári értekezlet-

ről kiadott jelentéshez. A sajtókonferencián felmerült a kérdés, mit tenne Japán, ha Amerika Vladivoszto, keresztül látná el a Szovjetet hadianyaggal. A tájékoztató azt válaszolta, mindenek előtt meg kell állapítani, vajjon tényleg vannak-e Washingtonnak ilyen tervei. Hangoztata a szószóló, hogy ez a kérdés japán szempontból rendkívül fontos, miután Amerikából Vladivoszto,ba japán felségterületeken keresztül vezet az ut.

SÜLYOS HARCOK KELETAFRIKÁBAN

Róma, július 4.
A Stefani iroda közli, hogy Északafrikában a Tobruki arcvonalon ismét visszaverték az angol páncélosok kitörési kísérletét. Az ellenség nagy veszteségeket szenvedett. A német és olasz légi erők hatékonyan bombázták Tobruk katonai célpontjait.

Keletafrikában az olaszok heves harcra visszaverték az angolok nagyméretű támadását. A légitvékenység megelégnék.

Egymillióval emelik az amerikai katonaság létszámát?

Zürich, július 4.
A Neue Zürcher Zeitung washingtoni tudósítója jelentése szerint Marshal amerikai vezérkari főnök a kongresszushoz intézett javaslatában azon kívül, hogy engedjék meg az amerikai hadsereg harcbevételét a nyugati féltekén kívül eső területeken, azt követelte, hogy szüntessenek meg minden korlátozó rendelkezést és emeljék fel egymillióval az amerikai haderő létszámát.

PETAİN ELISMERÉSE A SZIRIAI FRANCIA CSAPATOKNAK

Vichy, július 4.
Petain marsall abból az alkalomból, hogy Palmirát elfoglalták az angolok, táviratot intézett Dentz szíriai francia főbiztoshoz, akit arra kért, fejezze ki az egész francia nép elismerését a bátor harcosoknak, akik 13 napig elkeseredetten küzdöttek Palmira védelmében a számbeli fölényben lévő és jobb hadianyaggal rendelkező angolokkal.

AZ ANGOLOK BOMBÁZTÁK BRÉMÁT

Berlin, július 4.
A Német Távirati Iroda közli, hogy pénteken hajnalban 12 angol gép megjelent Bréma felett. A heves légvédelem négy gépet jelölt. Mindössze néhány angol gép tudta csak ledobni bombáit, amelyek jelentéktelen kárt okoztak a városban és a kikötőben.

UJABB LÉGITÁMADÁS HELSINKI ELLEN

Helsinki, július 4.
A finn fővárosban a nap folyamán három ízben rendelték el légi támadást. Az utolsó riadó alkalmával egy szovjet repülőraj jelent meg a város felett, amely célzás nélkül bombákat dobott. Egy gép lezuhant és bombái felrabbantak. A kár nem jelentékeny.

NEMZETI MOZI

HÉTFŐ—VASÁRNAP

A magyar filmek egyik legkiválóbb alkotása

Nincsenek véletlenek

Főszereplők:

Turay Ida Szilassy László
Juhász József Szombathegyi Blanka

Pótműsor: a legújabb UFA hirdó

Az előadások kezdete hétköznap 6.15 és 9.15,
vasár és ünnepnapokon három előadás: 4.
6.15 és 9.15 órákor.

A SZOVJETBEN MÁR NINCS ELÉG BORTON...

Stockholm, július 4.

A moszkvai rádió naponta több ízben is felhívást intéz hallgatóihoz, hogy jelentsék fel azokat, akik államelelmes tevékenységet fejtenek ki. A felhívás eredményeképpen feljelentési hullám lett urrá az egész Szovjetben. A feljelentések nyomán a GPU ezerszámra tartóztatja le az embereket, úgyhogy már nincs elég börtön a Szovjetben. Különösen sok a letartóztatás és a kivégzés Ukrajnában, ahol a GPU tevékenysége meghaladja még azokat a méreteket is, amikor a vörös rémuralom a tetőfokán volt.

A Szovjet mérgezett élelmiszereket szórt el Romániában

Amerika Izland megszállására készül / A kongresszus ellenzi, hogy az amerikai hadsereget a nyugati féltekén kívül dobják harcra

Bukarest, július 4.

A román közegészségügyi minisztérium közlése szerint több ízben megtörtént, hogy a Szovjet repülőgépei mérgezett élelmiszereket dobtak román területre és kísérleteket tettek a kutak és források megmérgezésére is.

Ezzel kapcsolatban a közegészségügyi minisztérium felhívja a nép figyelmét a hadviselés ilyen módjának veszélyeire és közli, hogy román részről megtették a védelmi intézkedéseket.

A nép számára a következő utasításokat adja a minisztérium:

1. Ha valaki megnemállapítható eredetű élelmiszert, cukorkát, húst, sajtot talál, ne érintse azt és ne izlelje meg, hanem tegyen jelentést a hatóságoknak. A Szovjet főleg mérgezett cukorkákkal igyekszik pusztítani a román népet.

2. A kutakat tartsák éjjel nappal fedve, a vizet gyakran fertőtlenítsék.

3. Ha a vizen különös szagot, vagy ízt érez a lakosság, tegyen haladéktalanul jelentést a hatóságoknak.

Egy másik román jelentés közli, hogy a Szovjet a legembertelenebb módszereket alkalmazza a Pruth mentén. Ismételtén megtörtént, hogy

Szovjet repülőgépek géppuskatűzet szórtak

Megélénkültek a harcok Szíriában

Ankara, július 4.

Ideérkezett jelentések szerint a jeruzsálemi angol parancsnokság tájékoztatója igyekszik megmagyarázni, miért olyan lassu az angol előretörés Szíriában. A szószóló szerint a szíriai terep alkalmatlan a páncélos erők felvonulására. Anglia ezeket nem is dobhatta harcra a megfelelő számban, viszont a franciák kitűnően kiépített erődökkel és betonállásokkal rendelkeznek.

A tájékoztató szerint a szíriai harcok újra megélénkültek. Különösen a légierők és a tüzérség fejt ki heves tevékenységet.

ANGOL GÉPEK NÉMETORSZÁG FELETT

Berlin, július 4.

A Német Távirati Iroda közli, hogy az angol légierők péntekre virradóra is támadásokat intéztek Németország északnyugati területei ellen. Az angolok számos gyújtó és romboló bombát dobtak le. Több lakóház összeomlott, vagy megrongálódott, néhány polgári személy meghalt, illetőleg megsebesült. Katonai kár nincs. Három ellenséges gépet lelőttek.

a mezőkön békésen dolgozó asszonyokra és gyermekekre, sőt még a legelésző állatokra is.

EGYÓRÁS LÉGIADÓ BUKARESTBEN

Bukarest, július 4.

Bukarestben pénteken 7 óra 50 perctől 8 óra 50 percig légiriadó volt, ellenséges repülőgép azonban nem jelent meg a város felett.

A légvédelmi parancsnokság figyelmezteti a lakosságot, hogy akkor se hagyja el a légvédelmi fedezékeket, ha a légiriadó különösen hosszú ideig tart. A Szovjet ugyanis különleges módszereket alkalmaz. Megtörténik, hogy csak egy ellenséges gép jelenik meg egy város felett, mire elrendelik a légiriadót. A gép visszatér, bizonyos idő múlva azonban — amikor már a lakosság elhagyta fedezékeit — sűrű hullámokban érkeznek az ellenséges bombázók. Ez a módszer is a polgári lakosság pusztítását célozza.

Az első finn hadijelentés

Helsinki, július 4.

A finn főhadiszállás most adta ki első hadijelentését, amely ezeket tartalmazza:

— Amióta a Szovjet nyílt háborút indított a finnnek ellen és megkezdte a finn polgári lakosság bombázását, a határon a finn csapatok felderítő tevékenységet végeztek és több ponton harcra keveredtek az ellenséggel. A szovjet támadások visszaverése során a finn erők több ponton átlépték a határt.

Amióta a finn és a német hadsereg együttműködik, tervszerűen folyik az előnyomulás az ellenség területén.

Hangó vidékén tüzérségi tűz van. A légierők biztosították a lakónegyedek védelmét és eredményesen bombázzák az ellenséges katonai célpontokat.

Szerda estig a finnnek 48 szovjet gépet lőttek le.

—:0:—

Moszkvai helyzetkép

Róma, július 4.

A Messagero helyzetképet közöl Moszkvából. A jelentés szerint Moszkvában mindenki érzé, hogy a háboru gyors léptekkel közeledik a

Footballisták figyelmébe

Cipőket, versenylabdákat, lábszárvédőt, dresszeket, legelőnyösebben szállít

FEHÉR DROGÉRIA, ZOMBOR

vörös főváros felé. A városban a legkülönbözőbb hírek terjedtek el és pánikszérű a hangulat. Az elsőtétítése rendszabályok rendkívül szigorúak és este polgári személyek nem tartózkodhatnak az utcán.

Diplomáciai körök úgy tudják, hogy a kormány a legrövidebb időn belül elhagyja Moszkvát. A Moszkva körül összegyűjtött csapatok indulásra készen állanak. A szovjet kormánynak a legnagyobb gondot okozza az arcvonalon harcoló katonaság megerősítésének kérdése.

A Szovjet és Anglia átvonulási engedélyt kér Perzsiától

Róma, július 4.

A Messagero közeli értesülése szerint a Szovjet és Anglia jegyzéket intézett az iráni kormányhoz, amelyben követeli, hogy Perzsia tegye lehetővé a szovjet és angol hadseregek egyesülését. A Szovjet ezen követelését az Iránnal 1922-ben kötött szerződésen alapozza.

Az olasz lap úgy tudja, hogy az iráni kormány a súlyos angol—szovjet nyomás ellenére sem hajlandó feladni semlegességét és nem hajlandó területén keresztül engedni sem az angol sem pedig a szovjet csapatokat.

Dánia is bezárja az amerikai konzulátusokat

Kopenhága, július 4.

A dán kormány nyilatkozatot tett, amely szerint jegyzéket intézett Washingtonhoz és kérte, hogy az amerikai konzulátusok személyzete július 15-ig hagyja el Dánia területét.

A nyilatkozat szerint a Szovjet ellen folyó háboru szükségessé teszi az európai népek teljes együttműködését. Az európai hatalmaknak azonban nemcsak a Szovjet ellen kell összefogniuk, hanem az ellen a gazdasági nyomás ellen is, amellyel az angolszász világ Európa kiéheztetésére törekszik. Ilyen viszonyok között a dán kormány indítva érezte magát arra, hogy foglalkozzék a Dániában működő amerikai konzulátusok helyzetével és kérje Washingtontól a konzuláris személyzet hazahívását.

Mint az Associated Press közli Washingtonból, Amerikában megerősítik a dán jegyzék kézhezvételét és kijelentik, hogy az amerikai konzulátusok személyzete a legrövidebb időn belül távozik Dániából és a többi európai államból kiutasított konzuláris személyzettel együtt Lisszabonon keresztül tér vissza hazájába.

INONU VÁLASZA PETAINNAK

Ankara, július 4.

Machin államtitkár, Petain marsall külön megbízottja, aki Petain üzenetét továbbította Inönü török köztársasági elnöknek és fontos megbeszéléseket folytatott az ankarai kormánnyal, visszatavott Vichybe. Az államtitkár magával vitte Inönü választát Petain üzenetére.

A nagyvilágból

Romániából az utolsó német áttelepülőket szállító vonat július 8-án indul Németországba. Román részről hivatalosan közlik, hogy azok a németek, akik ezen vonattal nem utaznak el, elvesztik jogukat az áttelepülésre.

Mussolini olasz miniszterelnök egy repülőiskolájában tett látogatása során beszédet intézett a növendékekhez, és hangoztatta, hogy Olaszország győzni fog a kommunizmus elleni harcban, mert a fasizmus már 20 évvel ezelőtt zászlajára írta a kommunizmus elleni küzdelmet. Ha ti megtartjátok hi degvéreketek — mondotta a Duce — győzni fogunk.

Daccában a polgári lakosság és az angol katonaság között súlyos összeütközésre került sor. Tizenegy ember meghalt, 21 megsebesült.

Berlinbe érkezett a török külügyminisztérium vezértitkára, hogy kicseréljék a német-török barátsági egyezmény megerősítő okmányait.

A bolgár sajtó a legnagyobb örömmel regisztrálja a Szovjet elleni német sikereket és hangoztatja azon meggyőződését, hogy Németország most is győzni fog.

Burmába újabb jelentős angol hadianyagszállítmányok érkeztek. Az angolok harci kocsikat, repülőgépeket és löszert szállítottak Burmába.

Knox amerikai tengerészetiügyi miniszter harcias beszéde (egyik előbbi számunkban ismertettük) viharos kritikákra adott alkalmat úgy a szenátusban, mint kongresszusi körökben.

amerika vezérkari főnöke engedélyt kér a hadseregnek a nyugati féltekén kívül való harcbavetésére

Az USA Izland megszállására készül

Washington, július 4.

Marschal, amerikai vezérkari főnök javaslatot terjesztett a kongresszus elé, amelyben engedélyt kér arra, hogy az amerikai hadsereget harcbadobhassa a nyugati féltekén kívül eső területeken.

A vezérkari főnök indítványa kongresszusi körökben viharos ellenzésre talált.

A Német Távirati Iroda értesülése szerint amerikai politikai körök úgy tudják, hogy a vezérkari főnök indítványa újabb előkészítő lépés. Pillanatnyilag még nem tekinthető át, hogy az amerikai hadseregnek milyen feladatokat kell majd megoldania. A vezérkari főnök már jóelőre kéri a katonaság idegen területen való harcbavetésének engedélyezését, hogy ne akkor kelljen kérnie a kongresszus hozzájárulását, ha a harc szükségessége már beállt.

Wheeler demokrata szenátor kijelentette,

hogy a legteljesebb mértékben ellenzi Marschal indítványát.

Wheeler kijelentette az újságírók előtt, hogy értesülései szerint Amerika még ebben a hónapban megszállja Izland szigetét.

A szenátor úgy tudja, hogy a tervek szerint az amerikai szárazföldi és tengeri erők július 22-én vagy 23-án veszik birtokukba Izlandot, amelynek kulcs helyzete van az Atlanti óceánon.

ZAMORA VOLT SPANYOL ÁLLAMELNOKOT 15 ÉVI SZÁMÜZETÉSRE ÍTÉLTÉK

Madrid, július 4.

A madridi politikai bíróság Zamora volt államelnököt 50 millió pezeta pénzbüntetésre, állampolgárságának elvesztésére és 15 évi száműzetésre ítélte. Zamora 1931 és 1936 között államelnöke volt Spanyolországnak.

„Lawoczne a miénk . . .”

(A m. kir. honvéd haditudósító század közlése.) Mire e sorok napvilágot látnak, honvédek messze túl lesznek már az eddigi szovjet-magyar határ mentén fekvő és Magyarországtól egy hosszú alagutttal elválasztott Lawocznen.

Égbenyuló ösreneteggel borított hágón, a Beszkideken ereszkednek le végláthatatlan biztosított menetben a különböző honvédsztagok. Kanyargós szerpentin tábortüzerosztály tart a völgy felé, ezt árkász és utászalakulatok követik, majd kerékpáros és gyalogszázadok hosszú sora. Felejthetetlen szép képben tárul elénk Galicia földje. A Budapest—Lawocznei vasutvonal a Beszkidek gerince alatt fut át, de az 1700 méter hosszú alagutat mégsem használhatjuk egyelőre, mert a szovjet csapatok a vasuti vágányokat az alagut tulsó oldalán többhelyütt megromgálták.

Műszaki csapataink azonban már a helyszínen vannak és gyors ütemben folyik a pályatest kijavítása.

Csapataink első célja Lawoczne. Ez a határmenti városka a népek országútján fekszik és az idők folyamán számtalanszor látta már szembenálló ellenfelek ádáz küzdelmét.

ÉRTÉKES ZSAKMÁNY

Motorkerékpáros hirtívő robot felénk és megáll.

Jelentést hoz.

— Lawoczne a miénk!

Rohanva igyekszünk a kis városka felé.

Épnek látszik! A szovjetcsapatok visszavonulása úgy látszik oly gyors volt, hogy az elől haladó honvédcsoportok megakadályozhattak minden esetleges rombolást, pusztítást.

A pályaudvar teljesen sértetlen . . . A teherkocsikban és a raktárakban sok értékes anyag. Rengeteg telefon, rádiókészülék és egyéb távbeszélőfelszerelés. Élelmiszerkészleteknek azonban nyoma sincs.

A honvédeket körülözlőli a házaikból előmerészkedő lakosság. Sirva, dadogva panaszkodik, hogy a szovjet biztosai és katonái elhárították utolsó kis vagyontárgyait, élelmiszerkészleteit is. Csak úgy ömlik belőlük a panasz.

KENYERET AD A HONVÉD

— Semmire sem tellett nekünk, — mondják — csak adóral!

Mialatt meg-megállunk a lakosság csoportjai előtt, gyors ütemben vonulnak át honvéd oszlopaink a porba vesz városkán.

A tulsó sarkon az uccakereszteznél most egy ütegünk robot át. Leirhatatlan lelkesedés fogadja! Egy-egy jószívű tüzer lehajítja a nép közé kenyereinek felét. S az emberek csokolgatják, simogatják, simogatják az ajándékba kapott magyar katonakenyert! Siró embertömeg nézi végig a daliás, pirosposztag honvédek végláthatatlan sorát és az arcukon az elmúlt idők szörnyű szenvedéseinek, örökös rettegéseinek, a nyomor mélyen szántott barázdái . . .

A hadifoglyok és a polgári külföldiek munkája a német birodalomban

Berlin. Azt a tényt, hogy a katonai szolgálatra történt behívás által a német haditermelés nemcsak hogy nem csökkent, hanem jelentékeny mértékben még meg is erősödhetett, illetékes német helyen azzal magyarázzák, hogy Németország a munkásutánpótlás megszervezés értékét időben felismerte és megtette a szükséges intézkedéseket. Ezáltal a legerősebb fegyverek egyikét szerezte meg a háború számára. A megállapítások szerint Németországgal ellentétben Anglia szakmunkáshiányban szenved, mert az átsikolázás ezen a téren nem tud elegendő munkaerőt nyújtani, másrészt a meg nem szervezett munkásutánpótlás is nagy mértékben érezteti hatását. Németországban az ugynevezett „Auskammungskommissiók” a hadigazdálkodás szempontjából nem fontos ipari üzemekből egymillió munkást szabadítottak fel és a hadiüzemekbe helyezték át. A munkaszolgálatra kötelezettek száma kb. félmillió. Az ipar-

ban dolgozó nők száma elég jelentékeny, azonban nem olyan nagy, mint általában gondolják.

A külföldi munkások teljesítményeit sem becsülhetjük le. A mezőgazdaságban dolgozó külföldiek száma 1934-ben csak 200.000, 1940-ben 650.000 hadifogoly dolgozik ezen a téren. A múlt év közepe óta változás állott be a hadifoglyok munkakörében. A közöttük lévő ipari munkások a legkülönbözőbb gyárakban és ipari üzemekben nyertek alkalmazást, ahol különösen nagy volt a munkaerőhiány, tehát az épület-, fém-, kőiparban stb. Míg 1940 elején a hadifoglyok 95%-a mezőgazdasági munkákkal foglalkozott, 1941-ben ez a szám már 52%-ra csökkent, a többiek az ipari üzemekben dolgoztak nagyszerű eredménnyel. Jelenleg mintegy 3 millió hadifogoly dolgozik, míg az ugynevezett Stammlagerokban kb. 100.000 ember él.

A hadifoglyok számát a külföldi polgári munkaerők növelik. 1940-ben az iparban 670.000,

BRISTOL SZÁLLODA

Budapest, Dunaparton

Előkelő családi szálloda, olcsó árakkal. Egyágyas szoba 7 p.-tól. Kétágyas szoba már 12 pengőtől.

Előzékeny kiszolgálás!

a mezőgazdaságban pedig mintegy 600.000 külföldi munkás dolgozott. A 469.000 lengyel földmunkáshoz 180.000 lengyel hadifogoly járult, akiket szabadon bocsájtottak, hogy mint civil munkásokat alkalmazzák. Ezen külföldi munkaerők igénybevétele gondos számadás és előkészített tervek szerint történik. Alapszabály, hogy Németországban a külföldi munkás sem rosszabb, sem jobb feltételek alatt nem dolgozhatik, mint a német munkás.

A külföldi munkásokat „Devisenausländer”-ként kezelik és bérükből utalhatnak át pénzt házájukba. Pl. egy nő belga munkás havonként 160 RM-t, egy nőtlen 12 RM-t utalhat át, dánok, norvégek és finnek 250, ill. 150 RM-t, a Generalgouvernement területéről származó lengyelek pedig évi 1000 RM-t. Olaszok és hollandok tetszés szerinti összegeket küldhetnek haza. Hogy a szociális gondoskodás minden szempontból kifogástalan, magától értetődik. A megfelelő lakásról, jó táplálkozásról, az ételek hazai szabályok szerinti előkészítéséről éppen úgy gondoskodnak, mint a szellemi oktatásról és a szórakozásról. Sohasem fog sikerülni, hogy Németországot munkaerő szempontjából túl lehetne szárnyalni.

Térkép a „Délvidék” vasárnapi számában

Az Északi Jegestengertől a Fekete tengerig húzódó gigászi méretű arcvonalon világtörténelmet írnak a fegyverek. Egész Európa összefogott, hogy megvívja élethalálharcát a világot veszélyeztető Kremllel. »A Délvidék» szerkesztősége lehetővé akarja tenni minden olvasójának, hogy állandóan szemmel tartsa ennek a kétségtelenül világtörténelmi jelentőségű harcnak minden mozzanatát s ezért vasárnapi számunkhoz mellékeljük a közel háromezer kilométeres arcvonal térképét. Vegye meg vasárnapi számunkat és szerezzé meg a térképét!

A Felsőház megkezdte ülészeit

Budapestről jelentik: A felsőház pénteken hosszabb szünet után megkezdte ülészeit. Gróf Széchenyi Bertalan elnök megnyitó beszédében megemlékezett Magyarország hadbalépéséről a Szovjet ellen. A felsőház lelkesen tüntetett a hadbalépés mellett.

A felsőház az igazoló bizottság jelentését a kormány különleges felhatalmazásának meghosszabbításáról és a 36-os bizottság tagjai számának felemeléséről szóló javaslatokat vita nélkül elfogadta, majd átért a közellátást veszélyeztető cselekmények megtorlását célzó törvényjavaslat vitájára.

Országzászlót kap Bezdán

Bezdán, július 4.

Szeged város ereklyés országzászlót ajándékoz Bezdánnak. Ezzel kapcsolatban az az általános óhaj a községben, hogy állítsák fel a Hősök Emlékművét. Az emlékmű a legszebb helyre, a temető mellettj térre kerülne. A terület a község kikaparkoztatná, illetve kiköveztetné. A mozgalom valószínű, hogy eredményre vezet, s a nagy magyar község egy szép emlékművel lesz gazdagabb.

HIREK

Magyar hősök

1915 július 5.

Tántorithatatlan akaraterőről, halált és fáradságot megvető bátorságról tett tanúságot e napon Somogyi Ferenc volt soproni 18. honvéd gyalogezredbeli hadnagy. Már előző napokon bemutatta bátorságát és rátermettségét. Másodikán a Krasnik környéki Wyzmianknál elsőnek tört be az oroszok állásaiba, ötödikén százada élén elsőnek lépte át a Wyzmica patakot és az orosz állások ellen indított ádáz roham után 18 oroszot fogott el.

A fenti napon bámulatos áldozatkészséggel nyakig vízben és iszapban átgázolt a Wyznica-tól északra folyó Urzedowka patakon. Lendületes rohammal áttörte az oroszok állásait és az ellenséget a német csapatok karjaiba kergette, elősegítette, hogy ezek 1000 foglyot ejtsenek.

Bátor magatartásáért a 3. oszt. katonai érdemkereszttel tüntették ki.

1916. Ritka szép példáját adta az önfeláldozásig menő bajtársiasságnak és a vitézségnek Szabó István az egri 60. közös gyalogezred népfelkelő őrzetűje.

Az ezrednek rendkívül véres és heves harc után visszavonulást kellett végrehajtania Dolina közelében lévő s az igen nagy számbeli főlényben lévő ellenségtől részben elfoglalt állásokból. Az oroszok itt szokásuktól eltérően gyors ütemben üldözték a visszavonulókat s így megtörtént, hogy az egyik mélyedésben állásban lévő szakaszt bekerítették, illetőleg visszavonulásának útját elvágták. Szabó őrzetű nyomban önként jelentkezett, hogy szorult helyzetben lévő bajtársait kiszabadítja. Néhány ember élén csakugyan az oroszokra vetette magát, rendkívül véres kitérését vívott velük és vég eredményként sikerült 35 bajtársát a fogságbaeséstől megmentenie. 10 ember — részben sebesülten, részben holtan — még így is odaveszett, de a szakasz háromnegyed része, hálá Szabó István önfeláldozásának és hősiességének, megmenekült.

Szép fegyvertényének jutalma a kis ezüst vitézségi érem lett.

OTI ügyeletes orvos: Dr. Stebler Ernő, Széchenyi krt. 23.

Ügyeletes gyógyszerész: Szent Erzsébet Kossuth Lajos (Fő utca)

A Kormányzó Ur vállalta egy zentai ács tizenkettedik gyermekének keresztapaságát. Selmeczki András zentai ácsmester felkérte a Kormányzó Urat, vállalja tizenkettedik gyermekének keresztapaságát. A Kormányzó Ur vállalta a keresztapaságot és a keresztelés tünnepélyes külsőségek között július 6-án történik meg.

A zombori Kaszinóegyesületi Dalárda megismétli a „Denevér” előadását. A Kaszinóegyesületi Dalárda, választmányi ülésén elhatározta, hogy ismét előadja a „Denevér” című operettet, amely a Dalárda műkedvelőgárdájának egyik legkimagaslóbb teljesítménye volt. A nagyszerű operett előadására augusztus elején kerül sor. A próbák hétfőn kezdődnek meg, este 8 órakor a Dalárda helyiségében. Ugyanakkor tagértekezletet tart az egyesület.

A Nemzeti Munkaközpont zombori szervezetének hivatalos órái. A Nemzeti Munkaközpont zombori szervezete megkezdte működését. A szervezet hivatalos helyisége ideiglenesen a Tilly féle vendéglőben van. Hivatalos órákat vasárnaponként 9—12 között tartanak.

Kihágásért elítéltek két zombori lakost. A rendőrbíró Puskás Jánosné szül. Musz Mária vendéglősnőt a záróra túllépése miatt 15 napi elzárásra átváltoztatható 30 pengő pénzbüntetésre ítélte. Verszakov Jánosné sz. Broszejko Radojkát 20 pengő pénzbírsággal sújtotta a rendőrbíró, mert megszegte az elsötétítésről szóló rendeletet.

Enyhítették Szelezky Zita büntetését. Budapestről jelentik: Az országos színházi tanács most foglalkozott Szelezky Zita felelősségével. A tanács figyelembe vette az enyhítő körülményeket, megváltoz-

Gyógyforrás egy lakásban

Nem szükséges drága pengőket külföldi szerekre, vagy gyógykurázásokra költeni. Ki sem kell mozdulni otthonról. Ha epé-, gyomorbai, emésztési zavarok, vagy túlhízás lép fel, felhozzuk lakásunkba a Mira glaubersós gyógyvizet és orvosunk tanácsa és ellenőrzése mellett

otthon tartunk ivókurát. A kúra rendszerint 4—6 hetes és reggelenként éhgyomorra, langvosan fogyasztjuk a Mira glaubersós gyógyvizet, miáltal meggyógyítjuk, megelőzzük a betegséget. Kapható gyógyszerüzletekben, drogériákban és jobb fűszerkereskedésekben.

tatta az első büntetést és a színésznőt csupán feddésre ítélte.

Felhívás a zombori Iparosdalárda tagjaihoz. A Zombori Magyar Iparosdalárda vezetősége közli tagjaival, hogy hétfőn este 8 órakor a női kar, kedden este 8 órakor a tenor I., szerdán este fél 8 órakor a női kar, fél 9 órakor a tenor II., csütörtökön este 8 órakor a basszus I. és pénteken este 8 órakor a basszus II. tart énekpróbákat. Az énekkar vezetősége kéri az összes tagokat és az ötven hölgyet, akik az énekkarba beiratkoztak, hogy pontosan jelenjenek meg.

Első felhívásra több mint száz ifjú jelentkezett leventének Bezdánban. Bezdánból jelentik: A községben folyik a levente toborzás. Az első felhívásra több mint száz fiatalember jelentkezett. Hatodika és 25-ke között lehet felvételre jelentkezni. Érdekes megjegyezni, hogy a szerbek az elmúlt huszonkét év alatt nem tudták életképessé tenni a szokásszervezetet, s egyetlen egy magyar sem jelentkezett tagnak Bezdánban.

Azonnal be kell jelenteni a buza és a lisztkészletet Bezdánban. Bezdánból jelentik: A község előjárósága felszólította a lakosokat, hogy liszt és buzakészletét a legelővidébb időn belül jelentse be. Azokat, akiknél nem jelentett búzát vagy lisztet találnak, szigorúan megbüntetik.

Bácsföldvári hírek. A Futura kirendeltségének vezetésével Kovács Lajost és Botka Józsefet bizták meg. — A múlt hónapban születtek heten, elhunytak öten, házasságot négy pár kötött.

Az olyan egyéneknek, akinek béliürülése elégtelen s ezért emésztése megvan zavarva és aludni nem tud, ajánlatos korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet éhgyomorra inni, mert ennek hashajtó hatása alapos és biztos, enyhe és kellemes. Kérdezze meg orvosát!

Tarka est Óbecsén. Óbecséről jelentik: A budapesti Nemzeti Színház, a m. kir. Operaház és a Vígyszínház együtteseiből alakult színi együttes szombaton és vasárnap tarka estet rendez a Római Katolikus Iparos Legényegylet nagytermében. Fellépnek Bíró Anna, Dani Bá, (dr. Hosszu Zoltán) Dénes György, Koltay Gyula, Mészáros Ági, Onódy Ákos, Sárdy János. Az előadás iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg. Jegyek elővételben a Ruzitska-könyvkereskedésben kaphatók.

Bácsalmási hírek. A földművelésügyi minisztérium évente tíz családát jutalmaz kitüntetéssel. Vasárnap Bácsalmásban Stefanovits Ádámot tüntették ki, aki 27 év óta állt megszakítás nélkül Schoblocher Mátyás szolgálatában. Az oklevelet Borsa Jenő intéző nyújtotta át a cselédnek, aki Schoblocher Mátyás községi bírótól. Munkaadójától 100 pengő jutalmat kapott. Insejn Ernő 30 éves bajai lakos két évvel ezelőtt hüllom tiprást követett el egy bácsalmási kislány ellen. Insejnt most letartóztatták.

Bezdánban is erős ütemben folyik a Magyar Közművelődési Szövetség megszervezése. Bezdánból jelentik: Hosszu pihenés után Bezdán társadalmá is magához tért, s munkához látott. A községben erős ütemben folyik a Közművelődési Szövetség megszervezése. Felvételre százak és százak jelentkeznek. A bezdáni magyarok közül senki sem akar kimaradni.

Július 10-ig jelentkezhetnek azok a tanérek, akik a Délvidéken akarnak elhelyezkedni. Budapestről jelentik: Illetékes helyről közlik, hogy azok a tanárok és tanítók, akik a Délvidéken akarnak elhelyezkedni július 10-ig adják be ilyenirányu kérvényüket a vallás és közoktatásügyi minisztérium 5/a osztályában.

Vonat elé feküdt az eszelős legény. Zalaegerszegről jelentik: Dabronc környékén összeroncsolt testtel holtan találták a sínek között Páli Imre óhidj napszámot. Megállapították, hogy az arra haladó vonat ütötte el és mintegy nyolc méter hosszan vonszolta maga után. Előzőleg a pályáról és a mezőre haladó földművesektől érdeklődött, hogy mikor megy a legközelebbi vonat. Megállapították, hogy a 27 éves legény aki szivbajos és eszelős volt, valószínűleg elmezavarában követte el az öngyilkosságot.

Ipartestületi jegyzői tanfolyam lesz Szegeden a Délvidék ipartestületi számára. Az ipartestületi jegyzői tanfolyam felügyelő bizottsága Budapesten folyó évi július hó 7-től 26-ig ipartestületi jegyzői tanfolyamot rendez. A körzeti ipartestületi értekezlet alkalmával a szegedi kamara vezetősége tárgyalásokat folytatott a jegyzői tanfolyam vezetésével és kérte azt, hogy a nyári hónapokban Szegeden a kereskedelmi és ipar kamarában a felszabadult Délvidék ipartestületi számára egy jegyzői tanfolyamot rendezzenek. A jegyzői tanfolyam vezetősége a legteljesebb megértéssel fogadta a kamara kérését és a nyári folyamán a délvidéki ipartestületek számára a kamara égisze alatt Szegeden jegyzői tanfolyam lesz.

Építik a szerbek által felrobbantott újvidéki hidakat. A kereskedelemügyi minisztérium hidépítési osztálya a Mávag munkások és hidászok közreműködésével megkezdte a szerbek által felrobbantott újvidéki két dunai hid szerkezetének több hónapra tervezett munkálatait. A szerkezetet először a víz alatt kisebb darabokra vágják, majd kiemelik.

Adai hírek. A szabadkai OTI dr. Tóth Sámuel nevezte ki adai kirendeltsége élére A határban már itt-ott megkezdtek a buza aratását. Van aki az őszi árpát már el is csépelte. A termés lánconként 25 métermázsát tesz ki. — A peronoszpóra sok szőlőt tönkrement. A permetezés a kékkórhány miatt lehetetlen. A Tisza rohamosan apad. A kis patakok vize is visszafolyt és a megrongált házak javítását rövidesen meg lehet kezdeni. — A Deák Ferenc utca sarkán lévő ártézi kut vizének lefolyására csatornát ásnak.

A horvátországi magyarok küldöttsége a belügyminiszternél. Zágrábból jelentik: A horvátországi magyarok küldöttsége felkereste a belügyminisztert, akivel közölte államhűségét és azon készségét, hogy közreműködjön a magyar-horvát barátság kimélyítésén. A belügyminiszter meleg szavakkal mondott köszönetet a nyilatkozatért.

Pusztító földrengés Argentínában. Buenos Airesből jelentik: Az argentin Andok egész területén hatalmas erejű földrengés pusztított. A lakosság percekig páni rémületben élt. A földrengés legnagyobb károkat San Juan vidékén okozott, ahol 50 ház rombadólt. Az eddigi jelentések szerint a halálos áldozatok száma nem nagy.

Öt hónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten, VIII. Vas-u. 11. szám alatt a Baross Szövetség oly ifjak és leányok számára, akik valamely oknál fogva hosszabb ideig tartó tanulmányokat nem folytathatnak. A tanfolyamon részt vehetnek középiskolát végzett fiúk és leányok is. **Tanfolyamok:** kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számítás, gyorsírás, gépirás. Az előadások 1941. október 1-én kezdődnek és délután 3-7-ig lesznek. Beiratkozni hétköznaponként d. e. 11-2-ig és d. u. 6-8 óra között lehet. Beiratási díj 30 P. Tandíj 100 P. mely havi 20 P-s részletekben is fizethető. A beiratkozásnál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány.

Készüljünk fel az ejtőernyősök és gyújtólapok ellen

Egy pillanatra se felejtjük el, hogy háboru van és mi háboruban vagyunk. A legádázabb, legalattomosabb ellenséggel vagyunk harcban. Aki orozva támadta meg békés városainkat, aki nemzetközileg tiltott robbanó golyókkal, repülőgépekről gép fegyverekkel támad mozgó vonatok ártatlan polgári utasaira. Ne felejtjük el egy pillanatra sem, hogy a mai háboruban nincs front és mögöttes terület: most a repülőgépek bárhová elvihetik a romboló veszélyt, száz és száz kilométernyire az első arcvonalmögé. A szovjetrepülők megjelenhetnek vetéseink fölött s gyújtólapocskákat dobhatnak le rájuk, hogy tüzvész zudítsanak magtermő mezőinkre, vagy házainkra. Ejtőernyővel bocsátkozhatnak le földünkre, hogy tücsóvával, vagy alattomos bombával megrongálják gyárainkat, hidjainkat s

megtörjék harci ütőerőnket. Ne felejtsetek el, hogy ezzel a veszéllyel szemben mindannyian egyformán katonák vagyunk. A civilek is. Férfi és nő, öreg és fiatal, mindenki. Mindannyian ébren kell hogy örködjünk. Éjjel-nappal készen kell állnunk a vész elhárítására. Nyitott szemmel kell figyelnünk a látóhatárt s mihelyt akár gyújtólapocskák ledobását látjuk, vagy ejtőernyősök aláereszkedését pillantjuk meg, azonnal siessünk a legközelebbi rendőrhöz, vagy vidéken a legközelebbi csendőrhöz és pillanatnyi késedelem nélkül jelenítsük a dolgot. Ezzel a bejelentéssel a leg egyszerűbb civil is fontos honvédelmi ténnyt követ el, fegyver nélkül is aktív védelmezője lehet a honnak. Ezzel az éber honvédelmi szellemmel kell örködnünk házaink és hazánk épsége fölött.

Vigyázz a címre! a legszebben és a legszakszerűbben fest, tisztít

HUSVETH LAJOS

Első délvidéki kelmefestő és vegytisztító intézet, Zombor, Deák Ferenc krt. 20

a Karmelita templommal szemben

Alapítva 1824-ben

Vigyázz a címre!

A délvidéki dalegyletek juttassák el adataikat a D. M. K. Sz.-hez

A június 28-29-én Szabadkán tartott Dalosünnepségek alkalmával az Országos Magyar Dalosszövetség a Délvidéki Dalos-egyletek vezető személyiségeivel együtt szervező értekezletet tartott, amelyen a DMKSz zöművészeti osztálya kapott megbízást a Délvidéki Daloskerület megszervezésére.

Hogy a szervezés teljes erővel és minél gyorsabban megindulhasson, szükség van arra, hogy a dalegyletek minél előbb eljuttassák a DMKSz. újvidéki központjához pontos adataikat, ezért a DMKSz zeneművészeti osztálya párnapon belül küldeni fog minden eddig működött, vagy szervezésben levő Dalegyletnek egy-egy körlevelet, amelyen a megfelelő adatok kitöltendőek az illető dalegyletek részéről.

Egyben felszólítjuk azon Dalegyleteket amelyek még nem tagjai a DMKSz-nek, hogy a szervezés gyors és pontos lebonyolítása végett haladéktalanul jelentsék belépésüket a DMKSz központjának újvidéken Dr. Kiss Lajos a zeneművészeti osztály elnökének címére és belépésüket az erről határozó választmányi gyűlés mellékelt jegyzőkönyvi kivonatával igazolják.

Aminő egy izben már közöltük, tekintettel a hadiállapot következtében beállott technikai akadályokra, a július 6-ára tervezett ifjúsági napot a Szövetség elhalasztotta s azt előre láthatólag július második fe-

leben tartják meg. Az ünnepség pontos napját megfelelő időben a Szövetség a napilapok útján is közölni fogja.

Azoknak a szövetségi tagoknak a megfelelő támogatása céljából, akik közszolgálatban kívánnak elhelyezkedéshez jutni, a Szövetségi központ most küldi szét az egyes fiók szervezetekhez az adatok összegyűjtésére szükséges személyi jelentkezési íveket, melyeket az érdekelt szövetségi tagoknak személyesen kell kitölteniök és azt kizárólag a helyi fiók szervezetben vagy szervezőbizottságon keresztül a Szövetséghez eljuttatniok. A személyi jelentkezési lapok kitöltése azon szövetségi tagok részére is ajánlatos, akik esetleg ideiglenesen már a megfelelő közhivatalban dolgoznak. Ezt a körülményt azonban a jelentkezési lapon külön is meg kell jelölni.

A Szövetség központjában most folynak rendszeres iskolán kívüli népoktatás megszervezésére vonatkozó munkálatok mellyel kapcsolatban a Szövetségnek szüksége van az összes tagegyletek által eddig folytatott hasonló kulturtevékenység részletes adataira. A Szövetség e célból minden tagegyletnek megfelelő kérdőívet küld, melyeket az egyletnek kitöltve mielőbb a Szövetségi központhoz kell visszajuttatniok.

Kramer Gyula S. K.
elnök.

Orvosi vizsgálat alá veszik az élelmiszeripari alkalmazottakat és a fodrászokat

A közegészségügy hatályosabb védelméről szóló törvény végrehajtására most kerül a sor — jelenti a Magyar Élet Párt értesítője. — Elsősorban a különböző iskolák és óvodák tanszemélyzetét, valamint a napközi otthonok, csecsemőóvó és más hasonló helyek alkalmazottait vizsgálják meg.

Akiknél fertőző, vagy előrehaladott állapotban lévő tüdőbajt állapítanak meg, azokat a betegség mérvéhez képest teljesen, vagy hosszabb-rövidebb időre elhelyezik oda, ahol nem kell közvetlenül érintkezniök a gyermekekkel és a fiatalokkal. Az orvosi vizsgálatot azoknál is elvégzik, akik teljesen egészségeseknek tartják ma-

gukat, mert gyakori eset, hogy az illetők sincsenek tudatában annak, hogy betegek.

A gyógyítható betegeket kórházba utalják, ahonnan felgyógyulásuk után visszahelyezik őket régi alkalmaztatási helyükre, a többieket pedig vagy nyugdíjazták, vagy pedig olyan beosztást adnak részükre, ahol sem maguknak, sem másoknak nem árthatnak betegségükkel.

Ugyancsak orvosi vizsgálat alá kerülnek az élelmiszeriparban foglalkoztatottak és az élelmiszerek árusításával, készítésével foglalkozó emberek is. A törvényt ezekkel szemben is úgy akarják végrehajtani, hogy a létfenntartásukat ne veszélyeztessék. Ha

régi foglalkozásuktól el is tiltják őket, akkor a közegészségügyre veszélytelen foglalkozási ágakban kaphatnak elhelyezkedést. Az élelmezési iparban sorra kerül továbbá a hentesek, mészárosok, pékek, cukrászok majd a fodrásziparban foglalkoztatott fodrázmesterek és segédek megvizsgálása. Mindenütt arra törekszenek, hogy a közegészségügyi szempontok figyelembevétele mellett az emberek létfenntartási lehetőségét is kíméljék.

Szórol-szóra

HOGYAN AKARTAK KIFOGNI AZ ÜST-FOLTOZÓ CIGÁNYOK A »DRÁGÁS» FÉNYKÉPÉSEN?

A napokban egy sereg forrasztó és üst-foltozó sátoros cigány állított be az I. foku iparhatóságához. Nagy fába vágták a fejszéküket, iparengedélyhez akartak hozzájutni: »Magyarország van, rend van — mondta közölük a legöregebb — s iparigazolvány nélkül most még üstöt sem szabad foltozni.» A cigányok kezükben fényképeket szorongattak, hogy azokat ragasszák rá majd az iparigazolványra. Csak hogy valamennyi felvétel egyforma volt. Mint kiderült, egyikük lefényképezte magát, hogy a mulatság kevesebbe kerüljön, a felvételtől 12 másolatot készítettek. Mikor megmondták nekik, hogy mindegyikről külön fényképfelvétel kell, méltatlankodva mondták: »Mi a híres parajdi Gábor-dinasztiából kerültünk ki s ugy hasonlítunk egymáshoz, mint egyik tojás a másikhoz. Instálom, alássan — folytatta a vajda — ha külön-külön állottunk volna a masina elébe, akkor is egyforma lett volna a képünk.» A cigányok nagy reménykedéssel léptek a hivatalba, de hamar elszontyorodtak, mikor megtudták, hogy az igazolványt csak úgy adják ki, ha előbb illetőségi és erkölcsi bizonyítványt hoznak. »Instálom, az lehetetlen, — mondtotta a vajda — mert olyan üstfoltozó cigány nincs a világon, akinek erkölcsi bizonyítványa is lenne.»

(Ellenzék, Kolozsvár)

REKLÁM

Kezdetben csak vetített kép volt a mozirklám. Rajz vagy fénykép, amely a legjobb sonkát hirdette és elhívta a figyelmet arra, hogy hol vásárolhatjuk a legtartósabb harisnyát.

Aztán jött a hangosfilm. S az eleinte olyan egyszerű reklámból egyre furcsább dolgok születtek. Gyanútlanul beülünk a moziba szórakozni. S a szórakozás úgy kezdődik, hogy egy dühös férfihang fel szólít arra, hogy csakis az X gyógyáru gyár készítményével csillapítsuk ideges fejünk fájását, mert ha nem, átok neánk és halál. Legalább is a hang ilyen fenyegető. És következik a többi reklám. Cipő és ruha, konzerv és varrógép, pezsgő és sajt. Néha ötletes, néha szörnyűségesen bárgyu. S ami a legremesebb: husz percen, sőt félórán keresztül. És világégit sem az előadás elején, mert hiszen akkor ügyesen le lehetne kézni. Hanem pont a film közepén, a szokásos 5 perc szünet után. Az izgalmas kémtörténetet, amelybe olyan jól belefeledkezünk, megszakítja a reklámfilmek végetnemérő és pont huszadszor látott sora. A reklámfilmgyártók Cecil B. de Mille játsszának és olimpuszi hősköltteményt szőnek az ártatlan hashajtó köré. Zeusz kirug a hámból az Olimpuszon és Héra operaáriát énekel a fülebe a hashajtóról, amely reggelre biztosan makkegészségesé teszi. S miközben szavalkórus és énekkar zengi a hashajtó dicséretét, a szerncsétlen mozilátogató, akinek első-izben még tetszett is a vidám kis reklámfilm, azon tűnődik, hogy miért kell ezt neki minden egyes mozibamenéskor végignézni?

(Ellenzék, Kolozsvár)

ASSZONYOK VILÁGA

50 magyar lány elindul falut és országot menteni

Szürke szelek nyargalásznak a Balaton partján, hajlítják a fákat, tépik a lombokat és hullámot hullámra vernek a zöld vizen. A nyári hideg szél megcsipkedti a bőrt, elnépteleníti a partot, lezárja az üzletek redőnyét, szomorú emberek nézik azt a pár utast, aki a vonatról leszáll. Közben 50 leány sir, busong a lellei Mária-üdülőben. Pedig nemcsak a Balaton varázsa hozta őket egybe, nemcsak üdülni jöttek; nagyobb, komolyabb szándékok vezérik őket, de ha már itt vannak — gondolták —, összekötik a hasznost a kellemessel, s az elképzelt nyári verőben pirosra süttetik bőrüket és kimarkolnak egy darabka egészséget a Balaton vizéből.

Hajadonok, diplomás kisasszony mindegyik. de van köztük családanya is, feleség, — azért érkeztek ide, hogy az új magyar élet első és igazi női misszionáriusai legyenek, oktatók és nevelők, akik majd tovább adják a falu és város vezetőinek mind azt, amit itt tanultak.

A Magyar Szövetkezeti Asszony Liga tanulmányi hetének hallgatói ők, akiknek számára dr. Leisen Erzsébet szervezte meg ezt az igen nagy jelentőségű tanfolyamot, amelyben megismerkedtek népünk gazdasági, társadalmi helyzetével, a szövetkezeti munkával, a magyar falu egészségügyével, a nép- és családvédelemmel, előadásokat hallgattak a hatósági és társadalmi gondozómunkáról, a társadalmi együttműködés alapelveiről. Falumunka szemináriumot is szerveztek részükre. Oktatást kaptak a baromfitenyésztésből, a kertgazdálkodásból, a falusi és városi egészséges népelemezésről és mindabból a témakörből és dolgokból, amelyekkel úgy gondoljuk, hogy a magyar népet társadalmilag, anyagilag és kulturálisan előbbre lehet vinni.

NÓMOZGALOM ÁLTALÁNOSÍTÁSA

Dr. Leisen Erzsébet a szövetkezeti hét vezetője szerint a tanfolyam célja a szövetkezeti nőmozgalmak általánosítása, a szövetkezeti szervezés és a szövetkezeti asszonycsoportok felépítésének hathatós elősegítése. Azonkívül a háztartási nevelés elsajátítása, a város és falu élmezőnyének szakszerű megvitatása. Akik idejöttek, azok mindannyian diplomások és azért vannak itt, hogy otthon a faluvezetőket kiképezhessék. Tulajdonképpen mintatanfolyamnak szánták ezt a tanfolyamot, amelyre az egész ország majdnem minden testülete küldött hallgatókat. Küldött a vármegye, az alispánok, a minisztérium, küldött Erdély, a katolikus szociális képző, vannak itt szociális gondozónők, fővárosi gyárgondozónők. Mintakonyhát is állítottunk fel, megtanítottuk a mi intelligens hallgatóságunkat a változatos, olcsó és egészséges főzésre. A zöldség, a főzelékfélék, a burgonya- és kukoricaételek sokféle és izletes elkészítése, — mondja Leisen Erzsébet.

KENYERET KERESNI ÉS FELESÉGNEK LENNI

A hallgató közül legelőször a földművelési minisztérium egyik küldött hallgatójával beszélgetünk. Ő a népi baromfitenyésztés vándortanítónője. Megtudjuk tőle, hogy két év óta járják az országot, most az Alföldön dolgoznak. Uttörő munkát végeznek. Tanyáról tanyára járva tanítják a népet az okszerű és korszerű baromfitenyésztésre. A legnagyobb helyesléssel szólt erről a tanfolyamról, amely megismerteti őket a szövetkezeti értékesítéssel.

Major Gyuláné, mint a vármegye kiküldött hallgatója, a néppel való érintkezést tartja igen fontosnak. Szerinte a tanfolyam azt mutatja meg, milyen legyen a ma háziasszonya. Erre a kérdésre így felel: keressen kenyeret és mégis feleség legyen. És ez különösen fontos falun, ahol sokgyermekes családok vannak és ahol a feleség késő öregségig dolgozik.

A szociális gondozónők közül egy okleveles gazdával beszélgetünk. Ő a faluvezetőknél a

munkaközösségi gondolatot tartja legfontosabbnak. Minden vonatkozásban meg kell segíteni a családot, a kert- és baromfigazdálkodás híve. Az előadások nyomán szeretne kis szövetkezetet megvalósítani. Ezt úgy gondolja, hogy a falu asszonyai közösen állítanak fel baromfikeltető gépeket. Közösen végeznék a munkát és felügyelne. Minden nap más és más asszony felügyelne. Közös lenne a haszon és a veszteség. Természetesen elsősorban a szegényebb rétegre gondol és ingyenes, vagy pedig kedvezményes keltetőgépekre. A kertgazdálkodás mellett ezt tartaná legfontosabbnak, amellyel a magyar szegénység jövedelmét fokozni lehet.

A gyárgondozónő, aki a gyárak, üzemek, szociális, egészségi és kulturális dolgait intézi,

Takarékos konyha

Nem az a jó háziasszony, aki bőségesen el látott konyhában tud jó és bőséges ebédet főzni, hanem az, aki a mai szűkös világban is mindig ügyeskedik, amíg a kevés anyagból is tápláló és izletes ebédet talál a család elé. Ha például becsinált levest főzünk, sokkal izletesebb lesz, ha forralás közben, közvetlenül a tálalás előtt, elővesszük a habverőt és a levesben lévő zöldséget öt percig alaposan kevergetjük vele. Fekete gyökérből igen jó főzeléket készíthetünk. Hogy ne legyen csunya színe, úgy akadályozzuk meg, hogy beleszórunk egy marék lisztet a lábasba, állandó keverés között feleresztjük vízzel s mikor a víz forr, beledobjuk a felvagdalt fekete gyökér-szeleteket, de ugyanakkor ráöntünk egy kanál ecetet is, félórai főzés után készen van a főzelék. (De öntsük le a levét, tegyük el a másnapi levesfőzéshez, a főzeléket pedig eresszük fel másik lével.) Vörösrépából kitűnő ételt készíthetünk a következő módon: ne úgy főzzük, mint általában szokták, hanem pároljuk meg puhára, hámozzuk meg, szeleteljük fel vékony darabkákra, sózzuk meg és keverjük el forró vajjal, majd tálalás előtt még egy kis citromlével is öntsük le. Igen izletes, ha burgonyapürét adunk mellé, melyet ne hideg, hanem felforralt langyos tejjel keverjünk habosra, legalább öt percen keresztül.

Az is helytelen szokás, hogy a rizst főzés előtt sokáig mossuk hideg vízben. A rizottó például sohasem lesz tökéletes, ha előre megmosott rizsből készítjük.

A mai tejhiány mellett nem kell aggódunk azon, hogy a vagdalthúshoz szükséges zsemlyét vagy száraz kenyert nem tudjuk tejben megáztatni, mielőtt az örölt húshoz kevernénk. Tökéletesen elég, ha vízben áztatjuk meg, sőt jobb, ha előbb morzsát készítünk belőle és inkább csak meglocsoljuk vízzel, mintsem hogy egészen átáztatjuk. Ezzel az eljárással a faszított hus magasra dagad és sokkal szebb lesz, mint áztatott zsemlyével. Arra is érdemes figyelni, hogy amikor borjuszületet sütünk, akkor ne öntsünk vizet a tepsibe és ne is öntözzük meg mindjárt vízzel. Sokkal jobb lesz, ha először kissé barnulni engedjük és nem szurkáljuk át villával sem, sütés közben először csak saját levével öntözzük meg, csak később adjunk hozzá egy-egy kicsi kanál vizet.

Az elegáns karton

Talán éppen a rossz gazdasági viszonyokra lehet visszavezetni az új divat eredetét: az olcsó és ezelőtt csak a háziasszonyok viselt kartont.

Itt a karton elegáns komplé. Szükségesnek tartottam kihangsúlyozni az elegáns jelzőt, nehogy egy percig is azt higgyék, hogy csak olyan strandkomplérol van szó. Nem kérem! Komoly ruha kabát összeállításról, amit késő délután és gyakran még este is viselni fog az elegáns hölgy.

nyilatkozatában igen érdekesen beszél a szövetkezetről.

— Szerintem ennek a tanfolyamnak részünk re a legnagyobb jelentősége az, hogy megtaláltuk a kapcsolatokat a szövetkezettel. Ha hazamegyek, azonnal hozzáfogok az asszonycsoport megalakításához. Ez igen fontos a gyári munkások feleségeinél, ahol az összetartással igen sok nehézséget le lehet győzni. Az asszonyi közös munka, a takarékosra való névelés felér egy újabb fizetéssel.

Erdélyről beszélt a katolikus női képző növendéke, aki erdélyi leány. Az elnyomatás éveiből ismeri a szövetkezeti munka nemzetfenntartó erejét. Nála a szövetkezés az anyagi megalapozással és a szociális kérdések megoldásával egyet jelent. Lehet szövetkezni Magyarországon is és vonzó a szövetkezeti gondolat, ha azt megfelelő módon találják. Ez a tanfolyam a közösségi érzést segítette elő. Ez részére a jelentősége. De ez a jelentősége a tanfolyamnak valójában is. Különböző irányokban működő hallgatókat hozott össze, akik majd éppen a közösségi érzésből kiindulva kezdik meg új, nagyarányú az egész országra kiterjedő eredményes munkájukat.

(Kis Ujság)

Olyan szép anyagok kerülnek ki most a „karton gyárakból”, hogy csak egészen közelről lehet megállapítani, hogy az nem tiszta selyem anyag. A színezés is gyönyörű, akár az impriméken. Tarka, izlésesen összeállított. Mi kell még nyáron? Hogy az az anyag karton és nem selyem? Istenem! Most ez a divat!

Láttam például egy piros-rózsaszín-kék virágos tarka kartonkomplét. A ruha szoknyája erősen huzott, a huzás elől levasalva rakásszerűen, rá egy egész apróju jumper, reverrel, végig gombolva nagy fehér, rózsaszín kombinációju gombokkal, ugyanilyen kombinált öv és rózsaszín nagy muszlinkendő az egyik zsebből (természetesen ebben az anyagban a rózsaszín dominált.) Hozzá egy kulikabát ugyanabból az anyagból, melynek bélése ugyanolyan rózsaszín, mint a ruha diszei és ez kihajlik a kabátra és végigfut hosszában. Rózsaszín turbán egészítette ki ezt a toalettet, amelynek összefogó csattja a homlok közepén egy, a karton anyagából összeállított rózsaszín volt. Az egész így együtt remekül nézett ki.

És számtalan megoldás lehetséges.

Szépek a fehér alapú kisvirágos, vagy mintás anyagok. Ezeket is az anyag legelőkelőbb színével kombinálják hozzávaló turbánnal. Mert turbán nélkül egy lépést sem!

Ezeknek az elegáns karton ruháknak megvan az előnyük a francia selymekkel szemben, hogy nem kell tisztítóba adni a ruhát, magunk, házilag kimoshatjuk és vasalhatjuk, legfeljebb csak a válltömőt vesszük ki és varrjuk újra be, mikor tiszta.

—:—

Savanyu tojás. 4 deka zsírban megpirítunk kanálnyi cukrot, adunk bele jó kanál lisztet és kevés reszelt hagymát is. Ez el is maradhat! Azután vízzel vagy zöldséglével feleresztjük, citromlével vagy ecettel ízesítjük és személyenként két-két tojást buggyantunk bele, ügyelve, hogy a tojások zset ne fussanak. Izesíthetjük kis paprikalekvárral is.

Meggy lekvár cseresznyével vegyítve. A szép és érett meggynek és cseresznyének magvát kiszedjük és a cseresznyéből és meggyből egyenlő mennyiséget véve, egy kiló ilyen vegyített meggy és cseresznyére háromnegyed kiló cukrot törve rászórunk és lassan felforraltjuk. A felforrás után még félóráig főzzük, de mindig lassu tűznél: Ekkor eltesszük hűvös helyre és csak másnap rakjuk üvegekbe és amikor lekötjük gőzbe tesszük. Meggylekvárt is éppen ilyen módon főzünk, a különbség csak az, hogy csupán meggyből főzzük és egy kiló meggyre egy kiló cukrot kell számítani.

Önmagának ellensége,

ha nem hirdet a „Délvidék”-ben!

Közgazdaság

659 vagon gyógynövényt exportált tavaly Magyarország

A magyar gyógynövénykivitel az idén kedvezőtlen kilátások között indul. Eltekintve attól, hogy a tengerzár következtében a tengerentúli piacok el vannak zárva, a háború folytán az európai piacok köre is szűszeskorult, úgyhogy Német- és Olaszországon kívül csak Svájc és Svédország, kis mértékben Belgium és Hollandia nyújt elhelyezési lehetőséget. Tetézi a bajt, hogy legfontosabb gyógynövény — a borsos menta — elhelyezési esélyei a fontosságban legelső németországi piacokon megromlottak.

Tavaly Magyarországon — a visszatért területeket nem számítva — 4600 kat. hold volt borsos mentával beültetve és a termés hozam kb. 190 vagon volt. A mentának tavaly háborus konjunktúrája volt, mivel a távolkeleti viszonylatokból származó teából a készletek elfogytak, úgyhogy Németország a tengerentúli tea pótlására tavaly 16.000 q borsos mentát vásárolt tőlünk.

De már a tavalyi idény vége felé a németországi kereslet ellanyhult és a tavalyi termésből jelentékeny mennyiségű borsos menta maradt vissza a kereskedők raktáráiban.

Az idei évadra Németország által engedélyezett behozatali kontingens csak egyötödét teszi a tavalyinak, ami részben az izlés változásában leli magyarázatát. Ezért a gyógynövény termelését és kivitelét intéző kormánytényezők úgy döntöttek, hogy a borsos menta termelését átszervezik az olaj sajtolás céljaira való herbatermelésre. Így tehát a szárított levélként nem értékesíthető növény egy bizonyos hányadát mentaolajjá dolgozzák fel. A felvásárlást a Tiszán túli Mezőgazdasági Kamara irányítja és ellenőrzi.

Tavaly 659 vagon különféle gyógynövényt exportáltunk mintegy 12 millió pengő értékben.

Nagyobb tételekben borsos mentából 17.00 q. kamillából 8100 q. anyarozsból 500 q. borókabogyóból 3300 q. csipkebogyóból és csipkemből 550 q. bodzavirágból 750 q. maszlaglevélből 1000 q. zsurlóból 5200 q. tölgfamohából 600 q. cickafarkkóróból 800 q. csalánlevélből 5400 q. nyírfalevélből 1800 q. porcinfüvből 950 q. ürömlévelből 1500 q került kivételre.

A cséplőgépnél veszik számba az ideai termést

Az ideai termés számbavétele a cséplésnél történik. A cséplőgéptulajdonos munkájának eredményétől függ, hogy milyen pontossággal lesz megállapítható az ideai termés nagysága és ennek alapján derül ki az is, hogy a közellátás számára mekkora gabonamennyiség áll rendelkezésre az új gazdasági évben. A cséplés ideje alatt a munkában levő cséplőgépeket az ellenőrző közegek a legkülönbözőbb időpontokban naponta keresik föl és ha megállapítják, hogy a cséplőgép tulajdonosa vagy megbízottja nem teljesíti a reá rótt feladatot, rendkívül szigorúan megbüntetik.

Minden cséplésnél pontosan és lelkiismeretesen kell vezetni a nyilvántartásokat, ezért minden cséplőgéptulajdonos az illetékes községi előjárásánál cséplési mázsakönyvet, cséplési naplót és cséplési eredménylap-tömböket tartozik beszerezni és a cséplés befejezéséig pontosan vezetni. A zsákok súlyát a mérési eredményből le kell vonni, a mázsakönyvbe csak a tiszta súly kerül feljegyzésre.

Amikor egy-egy gazdánál a cséplés befejeződött, ki kell állítani a cséplési eredménylapot, amelyen fel kell tüntetni a cséplető gazda gazdasága egész területét, az elcséplelt termékkel bevetett terület nagyságát, továbbá azt, hogy az elcséplelt mennyiségből mennyit kapott a géptulajdonos, továbbá a géptulajdonos munkásai, a gazda munkásai és végül mennyi maradt a cséplető gazdának.

Az eredménylapot a cséplőgéptulajdonos általában minden hét hétfőjén küldi el annak az előjárásnak, amelynek területén cséplél. Nagyon fontos, hogy a géptulajdonos cséplés közben részeredményt magában foglaló eredménylapot is köteles kiállítani, ha a gazda kívánja. Ez ugyanis lehetővé teszi, hogy a gazda vámörzési engedélyhez jusson még a cséplés befejezése előtt.

A cséplési eredménylapon büntetőjogi felelősség mellett hárman igazolják aláírásukkal a feltüntetett adatok helyességét és pedig a cséplető gazda vagy megbízottja,

a cséplőgéptulajdonos vagy megbízottja és végül a munkás-vállalkozó.

A közellátási miniszter újabb rendelete a vásárlási könyv használatáról

A közellátási miniszter a vásárlási könyv rendszeresítése óta szerzett tapasztalatok alapján a vásárlási könyv használatát egyes vonatkozásokban az eddigiektől eltérően szabályozta.

A rendelet kimondja, hogy a mezőgazdasági vagy egyéb üzem, vagy valamely egyesület alapszabályszerű működésének folytatásához szükséges közszükségleti cikkeket vásárlási könyv nélkül szabad kiszolgáltatni. A vevőnek ezt a kivételt vásárláskor hiteltérdelemmel igazolni kell, ugyancsak hiteltérdelemmel kell igazolnia azt is, hogy a beszerzés az üzem folytatásához feltétlenül szükséges-e, illetve az üzem rendes szükségletét nem haladja-e meg. A kereskedő vásárlási könyv nélkül adhat el a vevőnek egy métermázsát meg nem haladó, valamint egy vagonot meghaladó tüzelőanyagot is. Említést érdemel, hogy már korábbi rendelet szerint ezt visszaélésre senki sem használhatja fel és vagonként saját szükségletét meghaladó mennyiségben nem vehet tüzfűt nyerészkedési célra. Központi vagy etage-fűtés, valamint melegvízellátás céljára tüzelőanyagot is vásárlási könyv nélkül szabad kiszolgáltatni.

A rendelet az egyedülálló fogyasztó számára három hónapról hat hónapra emeli fel azt az időt, amelynek eltelté után igényelhet csak új vásárlási könyvet. Az egyedülálló fogyasztó, ha vásárlási könyvét elveszti, a hat hónap helyett csak 9 hónap elteltével kaphat újat. Nagyobb családok viszont — értesülésünk szerint — a következő negyedévtől kezdődőleg az eddiginél nagyobb terjedelmű vásárlási könyvet kapnak.

A vásárlási könyvet nem szabad üzleti hirdetésekkel tartalmazó burkolattal vagy be-
kötési táblával ellátni.

A mezőgazdasági termények egységes árrendszere

A terményértékesítés a legidősebb problémája ma gazdasági életünknek. E kérdésről a Magyar Vidéki Sajtótudósító buda-pesti munkatársa beszélgetést folytatott egy beavatott szakemberrel, aki a várható rendezésről így nyilatkozott: Elhatározott szándéka a kormánynak, hogy megcsinálja az egységes árrendszert a mezőgazdasági terményekre. Ez magyarul szólván azt jelenti, hogy megállapítja az egyes termények árát és ilymódon az agrárgazdaság előre számolható azzal, hogy mit kap munkájáért. Valószínű, hogy az árrendszerbe az összes főterményeket bevonják, de majdnem bizonyos, hogy idetartozik majd a takarmányneműek csoportja is. Erre azért van szükség, mert ha valamelyik fontosabb termény kimaradna az egységes árrendszerből, akkor ezen keresztül hiányok mutatkozhatnának.

Informátorunk a továbbiakban úgy véli, hogy az egységes árrendszer számítási alapja előreláthatóan az önköltség lesz. Aligha lehet vitás, hogy az illetékes tényezők az egyes termények árának megszabásánál figyelembe veszik a terméspolitikai kívánságokat, vagyis azt, hogy az ár megszabásával egyes termények előállítását fokozni lehet. Lehetséges, hogy egyéb szempontok is irányadók lesznek az árak megállapításánál, de lényeges az, hogy ebben az esztendőben az egységes árrendszer már érvényesül és így a gazda pontosan tud majd számolni eredményeivel. Ami a termés számbavételét illeti, az már befejezett tény, hogy a cséplőgépeknél történik az ellenőrzés. Az értékesítést illetően szükségesnek látszik, hogy egy kéz intézze az ügyeket, de hogy ez milyen formában valósul meg azt még nem lehet tudni. Lehetséges, hogy a gabonaértékesítéssel foglalkozó összes cégek közös szervezetet létesítenek és ez végzi majd a buza felvásárlását. Megvalósítja ugyanis a kormány a buza egységes árát olyképen, hogy az ország minden vidékén ugyanazt az árat kapják a gazdák.

Portojás

Régóta kísérleteznek azzal, hogyan lehessen a tojás konzerválását és könnyű szállítását biztosítani. Magyarországon ennek különös jelentősége van, mert a baromfi-nyésztés és tojástermelés máris igen komoly termelési ág és úgy a Hangyának, — amelynek birtokában vannak az ország legnagyobb baromfi-telepei — mint a kormányzatnak az a törekvése, hogy széleskörű propagandával helyes irányban továbbfejlessék.

A Hangya központ elhatározta, hogy egyik értékesítési telepén portojásgyárat létesít. A kísérletek kitünően beváltak és most már a portojás a piacon közkezdveltségnek örvend. A világszerte ismert kínai portojás minőségben jóval alatta van a magyar portojásnak, mert ezt a huszadik század teljes higiéniájával készítik.

Európában kizárólag Magyarországon és itt is csak a Hangya érdekeltjei állít elő portojást.

Az élelmiszeriparban sok helyen a hűtött tojás helyett a portojást használják itthon is, pl. a tészta-, csokoládégyárak, cukrászok, cukonka- és tápszergyárak. Jelentős mennyiséget fogyaszt a vegyipar és bőripar mely utóbbinál cserzőanyagként használják.

A portojás előnye, hogy kezelése és szállítása könnyű, nem kell vesződni a tojás vásárlásával, szállításával, feltörésével, nem kell bosszankodni a rossz tojás miatt. Az egyéni háztartásokban, sőt a hadsereg ellátásában is komoly uttörést jelent, mert a portojást úgy lehet mérni, kanalazni, mint pl. a lisztet. Vitamin és zsírtartalma, tápértéke teljes. Hűvös, száraz helyen 2—3 évig eltartható.

A gyár ez év tavaszán, a megindult tojásidényben kezdte meg működését, és már eddig 170 munkást foglalkoztat. A Hangya kezdeményezése következtében a mezőgazdasági ipar igen komoly üzletéggel gyarapodott.

Portugália gyarmatai az amerikai tervek előterében

Hosszabb idő óta kötik le a világ közvéleményének érdeklődését azok a sajtóhangok, amelyek Amerika várható háborús cselekedeteiről szólnak. Ezek kapcsán sok szó esett Portugália gyarmatbirodalmáról is, melyek állítólag az amerikai érdeklődés előterében állanak.

A portugál gyarmatok területe huszonkétszer nagyobb, mint az anyaország. Anglia, Franciaország, Olaszország és Belgium gyarmatai mögött nagyságra nézve az ötödik helyet foglalja el.

Az anyaország kiterjedése, ha Madeirát és az Azori szigeteket hozzászámítjuk, 91.768 km², tehát körülbelül ugyanakkora, mint a megcsonkított Magyarország volt. Lakossága 7.140.000 lélek, melyből

analfabéta 1.812.659 férfi és 2.482.491 nő olvasni tud 1.221.873 férfi és 843.324 nő

A portugál gyarmatok, amelyeknek legnagyobb része Afrikában van, lakossága és területe a következő:

	terület	lakosság	viszonylagos népsűrűség
1. Zöldfoki szigetek	3.927 km ²	131.000	38
2. Portugál Guinea	36.125 km ²	289.000	8
3. St. Tomé és Príncipe	944 km ²	59.000	63
4. Port. Nyugatafrika	1.255.775 km ²	2.124.000	1,7
5. Port. Keletafrika	1.108.875 km ²	3.120.000	2,8
6. Portugál India	4.245 km ²	579.000	136
7. Makao	12 km ²	74.870	6.239
8. Timor	16.248 km ²	378.000	23

Makao 1557 óta van Portugália tulajdonában, évszázadokon át Európa legfontosabb kikötője volt Kína partjain, csak 1842-ben alapították meg vele szemben az angolok Hongkongot. Makao forgalma híres, kikötőjét főleg a japánok használják. Guinea Portugália legrégebbi gyarmata (1446), éghajlata meglehetősen egészségtelen. Fa-, gumiexportja és állattenyésztése számottevő. 1800 km hosszú belföldi víziútját jól kihasználják.

Legnagyobb birtoka Angola, tízennyolcszer olyan nagy, mint az anyaország. Fővárosa Luanda, 35.000 km.-nyi jól kiépített autót utakon bonyolítják le a szárazföldön a forgalmat. Exportja: bab, kukorica, kávé, nádcukor, pálmaolaj, gyapot és hal. Állattenyésztése és gyémánt bányászata is számottevő.

Az anyaországnál nyolcszorta nagyobb Mozambique ma leggazdagabb gyarmat. Itt magának a portugál államnak is nagyobb földbirtokai vannak saját kezelésében. Lorenzo-Marquezből pedig egész fejlett az ipar. Mégpedig nemcsak olyan, amelyik a mezőgazdasági termékeket dolgozza fel, hanem cement- és szappangyártás is. A szénellátás nem okoz nehézséget, a bányászati lehetőségeket azonban még nem tárták fel teljes mértékben. A részben keskenyvágású vasúti hálózaton kívül nagy szerep jut a gépkocsiközlekedésnek is. Mozambiqueban 1936-ban már 29.000 km. jól kiépített autót

utat találunk, a gépkocsik száma körülbelül 5300 volt. Lorenzo-Marquez fejlődését nem utolsó sorban a repülésnek köszönheti. A portugálok megszervezték az internacionális repülőszolgálatot nemcsak az egyes gyarmatok nagyobb városai között, hanem az egyes gyarmatok között is.

Portugália szívesen fogadja a bevándorlókat, sőt a sárga faj bevándorlását sem tiltották meg.

Portugália a gyarmatokon jól bánik a bennszülött lakossággal. A keveredést nem segíti elő. A lakosság általában véve elégedett, ennek legjobb bizonyítéka, hogy a gyarmati csapatok létszáma az óriási területen mindössze 9597 fő, ebből 289 tiszt, 445 altiszt, 676 európai és 8187 színes katona.

Miután a tulajdonképpeni anyaország lakosságának legnagyobb része földműves, nem tudja a gyarmatokat hazai gyártmányokkal ellátni, a gyarmatok terményei számára pedig nem elég felvevő képesek, ezért a gyarmatok export-importjüket leginkább külföldi államokkal bonyolítják le, részint portugál, részint külföldi hajók segítségével. Az anyaország iparkodik a kivándorlást, amely eddig főleg Brazília felé irányult, gyarmatai ra terelni. A portugálok nagyszerűen értenek a gyarmatosításhoz és az összes gyarmatok lakossága közül a portugál gyarmatok lakosságának a helyzete a legkedvezőbb.

(PEKI)

A lebergi véres pince

Dr. Holtz Achim haditudósító jelentéséből a Német Távirati Iroda a következő részleteket közli:

— A felszabadított Lembergben vagyunk és egy bizottsággal a Brigitta-börtönbe hajtatunk. Vezetőnk Neumann György kaftowicz német, aki maga is 14 napot ült ebben a pokolban és úgy volt, hogy kémkedésért agyonlövők. Junius 28-án, szombaton szabadították ki a börtönből több társával együtt. Ő mutatja meg nekünk az úgynevezett véres pincét, ahova alacsony lépcsőbejáraton keresztül jutunk. A lépcsőfokokon alvadt vér mutatja, hogy itt már vért ontottak több szegény áldozatnak. Ezután egy sötét pincebejárat következik, ahonnan három kisebb pince nyílik. Egyik pincében sincsenek golyónyomok, de ami ott látható az messze tulszárnyal mindent, amit eddig a bolsevizmusról hallani lehetett. A láb mélyen süppedt alvadt vérbe; köröskörül emberi husdarabok. Közben egy-egy ruhadarab vagy sapka látható. A véres bolsevista terror szerencsétlen áldozatai kézzurások nyomán véreztek itt. Az elvérzett áldozatokat a hullapincébe dobták. Az erős hullá-

szag miatt csak rövid pillantást lehet vetni ebbe a helyiségbe. Benn hullahegyek tornyosulnak.

— A következő börtönben, ezen a hirdeti helyen, a holttestek még az udvaron vannak. Elöl, az előtérben földjén mintegy 25—30 holttestből álló hullahegy tornyosul. Férfiak és nők holtteste vegyesen. A nőket félig levetkőztették, keblüket levágták és mindegyiket kegyetlenül megcsonkították. Ebben a börtönben 20.000 fogoly szynlódott. Nagyrészüket itt le is gyilkolták. A maradékot tovább szállították a bolsevista birodalom más helyén is ugyanez a sors vár rájuk. Letartóztatásukhoz és elmaradhatatlan elítélésükhöz elég volt, ha nem vallották magukat a bolsevizmus híveinek.

— Egy másik pincében megtaláltuk az elítéltek ruhadarabjait. Az elítélteknek itt meztelenre kellett vetkőzniük. Így lótték le és így földelték el őket. Végigmegyünk a tornácra, amelynek mintén a cellák ajtai nyitva állanak. Mindegyik cellában egy fekszenek a meggyilkoltak, ahogy kivégezték őket. Mielőtt a németek bevonultak, mind-egyiküket meggyilkolták. (MTI)

S P O R T

A bajmoki AK Bezdánban

Bezdánból jelentik: A BSE vasárnap játssza le a Hazatérés Bajnokság keretében a negyedik mérkőzését. A BSE, mint az utóbbi mérkőzések eredményei mutatják, még nincs teljes formában. Ha azonban szerencséje lesz, vasárnap megnyeri a mérkőzést.

A Bajmoki AK lesz az ellenfele. A bajmoki csapat vasárnap az apatiniakat verte meg 4:1 arányban, s így a mérkőzésnek biztos favoritja. A két csapat már évek óta nem találkozott egymással és a vasárnapi mérkőzés elé így Bezdánban is nagy érdeklődéssel tekintenek. A mérkőzés nagyon izgalmasnak ígérkezik. A BSE csapata a következő felállásban veszi fel a küzdelmet a bajmoki csapattal: Hermann Kiss, Fejes — Hordossy, Vukovics II. Birher — Szabó, Ruff III. Horváth III. Matheisz, Nagy. Előtte négy órai kezdettel a BSE tartalékcsoportja a Kisköszegi Sport Egylet csapatával mér össze az erejét.

Elmarad a magyar-német ökölvívő-mérkőzés

A magyar-német válogatott ökölvívő-mérkőzést vasárnapra tüzték ki. Mindkét fél szorgalmasan készült a magdenburgi nagy összejövetelre, amely az év egyik legjelentősebb nemzetközi ökölvívőküzdelmét ígérte. Most azonban távirat érkezett a német ökölvívő szakhivataltól, hogy a háborus helyzet miatt kénytelen a magyar csapat mérkőzését lemondani. Ugyanakkor távirat érkezett Bécsből is a bécsiéket az közölték, hogy a július 11-re kitűzött Budapest-Bécs mérkőzést feltétlenül meg akarják rendezni.

—:—

Két bezdáni sporthír. A BSE a Nagy Sándor féle vendéglőbe helyezte át székhelyét. Az új klubhelyiség minden követelménynek megfelel. — A BSE futballszakosztálya ideiglenes edzőként alkalmazta sibir Istvánt, az ismert sportembert.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy hirdetés 20 szög 1.20 pengő, kétszeri feladásnál 2.20 pengő és háromszori feladásnál 3.— pengő, hirdetési adóval együtt. Minden további szó és címszó, valamint kiemelt szavak 10 fillérrel drágábbak. A fenti árak csak olyan hirdetésekre vonatkoznak, amelyek egy héten belül lefutnak. — Csak felülbélyegzett, jelízes leveleket továbbítunk. — Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg melléklendő.

Ingatlanforgalom

Többrendbeli, kisebb, közép és nagyobb BÁCSKAI FOLDBIRTOK kedvező áron eladó. Házak, Földek, Szállások, Ipartelepek vételét és eladását utányosan közvetítjük. „MERKUR” Ingatlanforgalmi Iroda STEFÁNTS, Zombor, Zrinvi (Párizsi) utca 2. Sürgöny: MERKUR, Zombor. Telefon: 81. a-209

Telefonszámunk 2—07.

Szép családiház, szabadkézből eladó. Megtekinthető naponta Zomborban, Kalap uca 44 szám alatt. a-219-f

Házak és földbirtokok eladása és vétele a legszolidabb feltételek mellett. Özv. Goldfahn Bertalan Ingatlanforgalmi ügynökség Zombor, Csihás Benő uca 26. a-218-f

Jóházból való fiut tanoncnak felvesz Horn Antal szobafestő és mázó, Zombor, Gádor uca 8. a-214-f

DÉLVIDÉK

politikai napilap

Kiadó és laptulajdonos:

Illés Sándor főszerkesztő

Felelős szerkesztő Muhl János

Szerkesztőség és kiadóhivatal Zombor, Csihás Benő uca 3.

Nyomatott Bosnyák József körforgógépén